אסתר חוברת 2 מדריך לקריאה ולשיחה

המלכה הנסתרת | אסתר 2:5–23 | קריאה אישית או מפגש קבוצתי של 90 דקות

השתמשו במדריך לצד חוברת 2 ואסתר 2:5–23 כדי לבחון משפחה, זהות, חיים בתוך מגבלות הארמון ומעשים המגינים על חיים. אפשר לקרוא לבד או בקבוצה; אין צורך בלימוד מוקדם או ברקע אמוני מסוים.

מסלול קריאה מוצע לקבוצה

זמן מוצע	קריאה ושיחה
18 דקות	שתפו ברגע טוב, בקושי או בשאלה מהזמן האחרון. מותר לא לשתף.
10 דקות	סכמו בקצרה את חוברת 1, חזרו לרעיון sonder וקראו בצד הפנימי של הכריכה הקדמית: אסתר 2:5–14.
17 דקות	קראו את עמודי הקומיקס 1–7; אחר כך קראו את אסתר 2:15–18 מעמוד המקרא שבסוף.
15 דקות	קראו את עמודי הקומיקס 8–13; עצרו בכפולת ההכתרה.
20 דקות	קראו את אסתר 2:19–23 שבסוף; המשיכו בעמודי הקומיקס 14–25.
10 דקות	השוו בין המקרא לקומיקס, בחרו תגובה מעשית והקדישו רגע למחשבה. התפילה היא רשות.

Sonder אחרי שדלת הארמון נסגרת

המילה המודרנית ,sonder שטבע ג׳ון קואניג, מזכירה שלכל אדם יש חיים מלאים ומורכבים כמו שלנו. חוברת 1 מציגה אנשים שצווי המלך משפיעים עליהם. חוברת 2 מלווה אנשים אחרי שצו משנה את חייהם.

לפני שהיא מלכה, אסתר היא הדסה: בת דודה, בת מאומצת ואדם שהוריו מתו. הקומיקס נותן פנים גם לאנשים שהמקרא אינו נוקב בשמם. החיים המדומיינים האלה יכולים להעמיק את תשומת הלב שלנו, ובה בעת נמשיך לשאול מה הטקסט מספר בפועל.

בזמן הקריאה, שימו לב לאדם אחד מלבד אסתר. במה הוא יכול לבחור? במה אינו יכול לבחור? איזו דאגה עשויה להיות משמעותית עבורו?

הרגל קריאה מועיל

מקרא: מה נאמר? היסטוריה: מה אפשר לבסס באמצעות ראיות חיצוניות? קומיקס: מה מדומיין? פרשנות: מה המורה מסיק? תגובה: כיצד נוכל לחיות אחרת?

ההפניות לקומיקס משתמשות בעמודי הסיפור הממוספרים. הכפולה היא בעמודי הסיפור 12–13 (עמודים 14–15 בקובץ PDF או בחוברת). מספר עמוד ה־PDF בקורא דיגיטלי הוא מספר עמוד הסיפור ועוד 2.

קריאת אסתר באינטרנט

esther.gappjunction.com/he

סרקו כדי להכיר את האתר. לקריאת החוברות המלאות, בחרו התחברות או יצירת חשבון, ואחר כך קריאת אסתר. בחרו בחוברת 2 לצד מדריך זה.

בקרו בצפייה, בקבוצות ובמאחורי הסיפור. בעת יצירת חשבון, שמרו את מפתח השחזור שלכם.

אסתר בעולם המקרא ובפרס

הסיפור מתרחש בשושן, מרכז מלכותי פרסי באזור שהוא כיום דרום־מערב איראן. גלות יהודה היא חלק מרקע המשפחה: בית המקדש הראשון בירושלים נחרב, פרס התירה בהמשך לשוב, ובית המקדש השני נבנה מחדש. חלק מהיהודים חזרו; קהילות יהודיות אחרות המשיכו לחיות ברחבי האימפריה.

ציר הזמן שאנו מלווים

התאריך במגילת אסתר	בקירוב לפנה״ס	אירוע והפניה
שנה 3	483–482	תצוגת עושר מלכותית ומשתאות; ושתי מודחת (1:3–22).
שנה 7, טבת חודש 10	479–478	אסתר מובאת למלך ומוכתרת למלכה (2:16–18). חוברת זו מגיעה לנקודה הזאת.
שנה 12, ניסן חודש 1; 13 בניסן	474	**יתגלה בחוברת מאוחרת יותר**
23 בסיוון חודש 3	כ־474	**יתגלה בחוברת מאוחרת יותר**
13–15 באדר חודש 12	כ־473	**יתגלה בחוברת מאוחרת יותר**

התאריכים לפנה״ס הם המרות משוערות, על פי הזיהוי המקובל של אחשוורוש עם חשיארש הראשון. טבת חל בחורף; הערת NLT שבחוברת מציינת דצמבר–ינואר 479–478 לפנה״ס. התאריכים המאוחרים, ברקע המוצלל, נשארים גלויים לצורך התמצאות.

בתוך הפרק

שנים עשר חודשי הכנה: שישה בשמן מור, ואחריהם שישה בבשמים ובתמרוקים (2:12). זו תקופת הכנת הנשים, ולא כל פרק הזמן שבין פרקים 1 ו־2 למזימה שב־2:21–23 לא ניתנים חודש או שנת מלכות נפרדים.

ההיסטוריה לצד הסיפור

קרבות תרמופילאי וסלמיס התרחשו בשנת 480 לפנה״ס; פלטאיה ומיקלה באו אחריהם בשנת 479. לפי הכרונולוגיה המקובלת, המערכות האלה התרחשו בין המשתה בשנה השלישית להכתרה בשנה השביעית. מגילת אסתר אינה אומרת שהמלחמה גרמה לחיפוש מלכה.

החפירות בשושן חושפות את ארמון דריווש וסביבה אימפריאלית ממשית. הן אינן מאמתות את החדרים, השיחות הפרטיות או טקס החתונה שבקומיקס. הראיות על נשים בפרס מגוונות; אין לראות בסצנות המשמורת של אסתר תמונה מלאה של חיי כל אישה בפרס.

מילים המסייעות לקריאה

מונח	המשמעות בשיחה שלנו
תפוצה	עם החי מחוץ למולדת אבותיו; כאן, יהודים החיים מחוץ ליהודה.
הרמון ופילגשים	בית הנשים המלכותי ונשים הקשורות למלך. ב־2:14 המשמורת עוברת לאחר, וחזרה למלך מחייבת זימון מצידו.
סריס	משרת ממין זכר בחצר המלכות, בדרך כלל מי שסורס, שעשוי לשאת באחריות רבה. פקידים אלה מנהלים את הגישה ואת המשמורת.
ספר דברי הימים	הרישום הרשמי של מלכות המלך, שבו נרשמת האזהרה (2:23).

דמויות בחוברת 2

שם ותפקיד הם נקודת פתיחה. שימו לב לקשרים, ללחצים ולבחירות של כל אדם. התוויות הכתובות מבחינות בין דמויות ששמן במקרא לבין דמויות או שמות שנוצרו עבור הקומיקס.

אסתר

דמות מקראית

הדסה, בת דודתו היתומה ובתו המאומצת של מרדכי; נלקחת למשמורת המלך ונבחרת למלכה (2:7–17).

מרדכי

דמות מקראית

בן דודה ואביה המאמץ של אסתר. מבקש לשמוע עליה מדי יום, לומד על המזימה ושולח אזהרה (2:7,11,21–22).

הגי

דמות מקראית

הפקיד הדואג לנשים לפני ביקורן אצל המלך. נוטה חסד לאסתר ומייעץ לה; מניעו הפרטי אינו נאמר (2:8–9,15).

שעשגז

דמות מקראית

סריס המלך האחראי לפילגשים אחרי ביקורי הנשים אצל המלך (2:14).

שרי

דמות מומצאת

חברתה של אסתר בקומיקס. סיפורה משאיר במוקד אישה שאינה נעשית מלכה. היא אינה אסתר.

תירה

שם מומצא

אחת משבע נערותיה של אסתר בקומיקס. שבע הנערות מופיעות במקרא; שמותיהן ושיחותיהן נוספו (2:9).

אחשוורוש

דמות מקראית והיסטורית

אחשוורוש, המזוהה בדרך כלל עם חשיארש הראשון. בוחר באסתר, עורך משתה ומקבל את האזהרה (2:16–23).

התך

שם מקראי

שליחה של אסתר בקומיקס. שמו מופיע בהמשך המקרא; המשימה המסוימת הזאת בפרק 2 היא המצאה.

בגתן

דמות מקראית

אחד משני שומרי הסף המלכותיים שכועסים וזוממים נגד המלך; שמו מופיע גם בצורה בגתנא (2:21).

תרש

דמות מקראית

השומר השני במזימה. הקומיקס ממציא את סיבת המרמור, את השיחות ואת סידורי הבריחה (2:21–23).

דריאב

דמות מומצאת

פקיד המנהל את החקירה בקומיקס. המקרא מדווח על בדיקה בלי לציין את שם החוקר (2:23).

נריה

דמות מומצאת

עובד רישום בקומיקס. עוזר להמחיש את העבודה היומיומית בארמון ואת תיעוד האזהרה.

מופיעים גם: אדה ובני ביתה, הקצינים טרדו ורוסטם והמגיש מיטרה הם דמויות מומצאות. חרבונה הוא שם מקראי, אך ההפרעה שלו כאן היא המצאה. שש הנערות לצד תירה הן פירי, לומה, אשארה, מאיה, בלאטי וניסה; השמות האלה מומצאים.

לוסי, הציפור הקטנה, היא מוטיב אמנותי. אפשר ליהנות מחיפוש אחריה; המקרא אינו מזהה אותה כאות או כשליחה.

קריאת המקרא והקומיקס יחד

הקומיקס עוקב אחר אירועיו העיקריים של הפרק ומוסיף סצנות שמאפשרות להרגיש את השפעתם. השתמשו בהבדלים שלהלן כפתיחות לשיחה. סצנה מדומיינת יכולה להיות משמעותית בלי להפוך לטענה על מה שהתרחש.

קטע ועמודי קומיקס	מה המקרא נותן לנו	מה הקומיקס מוסיף או בוחר
2:5–11 עמודים 1–4	משפחה, אימוץ, משמורת מלכותית, הסתרה, חסדו של הגי ודאגתו היומיומית של מרדכי.	הנקישה, האריזה, המחטים, השכנים, השיחות המדויקות בשער וחברותה של שרי.
2:9,12 עמודים 4–5	שבע נערות ושנים עשר חודשי טיפולים.	שמות הנערות, התפירה והעבודה המשותפת, שיעורי התנועה ותרגול הדיבור.
2:12–14 עמודים 6–7	הביקור בערב, ההעברה למחרת בבוקר, המשמורת אצל שעשגז וחזרה בעקבות זימון בשם.	כל סיפורה של שרי ורגשותיה. "לכל החיים" הוא מסקנה של העיבוד; הפסוק אינו קובע במפורש עונש משפטי לכל החיים.
2:15–18 עמודים 8–14	אסתר פועלת לפי עצת הגי; המלך אוהב אותה, מכתיר אותה וחוגג.	פרטי הלבוש, השיחה הפרטית, ארוחת הבוקר, בדיחת החזרה וטקס חתונה ציבורי מסוים.
2:21 עמוד 15	בגתן ותרש כועסים וזוממים להרוג את המלך.	מות המדריך שלהם, התקרית עם האורח ו־50 המלקות. אלה סיבות מומצאות לכעסם.
אין אירוע מפורש במקרא עמוד 16	אין סצנה שבה אסתר שולחת אוכל לחברה.	לחם התמרים החם ותגובתה של שרי: מעשה דאגה מדומיין לאחר עליית אסתר לגדולה.
2:19–22 עמודים 17–19	מרדכי לומד על הסכנה; אסתר מדווחת עליה ומייחסת לו את המידע.	משימת הפקיד, הדברים שנשמעו במקרה, השומרים המחליפים, הדרך ותפקידו המסוים של התך כשליח.
2:23 עמודים 20–23	החקירה מאמתת את הדיווח; השומרים מוצאים להורג.	דריאב, הרמזים, העדים והחקירה האלימה. NLT משתמש בלשון הוקעה על יתד; המתקן המדויק ואופן פעולתו הם שחזור.
2:23 עמודים 24–25	האירוע נכתב ברישום המלכותי.	שיחת גמול שנקטעת ומשלחת שעוזבת. פרק 2 אינו מסביר מדוע לא ניתן גמול.

שני פרטים שכדאי להחזיק יחד

הטקסט מדווח על אהבת המלך לאסתר (2:17); הוא אינו מתאר כך את רגשותיה. הכתר משנה את מעמדה, ובה בעת נשארים בסיפור אובדן, הסתרה ואנשים שמרחב הבחירה שלהם מצומצם.

הבנת כאבם של השומרים בקומיקס יכולה להעמיק את תשומת הלב כלפיהם. היא אינה מצדיקה תוכנית להרוג. הדיווח המקראי הקצר נותן פחות פרטים מן העיבוד.

רעיונות למחשבה

למה לשים לב	תגובה שכדאי לשקול
אכפתיות היא לעיתים קרובות יומיומית ומתמשכת אסתר 2:7,11	מרדכי מגדל את אסתר ומבקש לשמוע עליה מדי יום. מי זקוק להתעניינות קבועה, לארוחה או למישהו שמוכן להקשיב?
אדם הוא יותר מתפקיד אסתר 2:7,10,20	מלכה, אפוטרופוס, משרת או שומר אינם חיים שלמים. שאלו לפני שתניחו שנוחות או מעמד פירושם שאין לאדם קושי.
יושרה כוללת הגנה על אחרים ומתן קרדיט אסתר 2:21–23	מרדכי מזהיר; אסתר מציינת את מקור המידע; הדיווח נבדק ונרשם. אמרו את האמת בזהירות ותנו קרדיט למי שראוי לו.

מחשבה על אמונה למעוניינים

השגחה היא דאגתו המקיימת והמנחה של אלוהים. קוראים נוצרים רואים לעיתים קרובות השגחה הפועלת דרך קשרים יומיומיים באסתר. הסיפור העברי אינו נוקב במפורש בשם אלוהים ואינו מסביר כל אירוע כפעולה שלו. עבור קוראים הבוחנים אמונה, הסיפור מזמין אמון ואכפתיות בלי לכנות סבל טוב ובלי להבטיח שנאמנות תזכה בכתר.

פרשנויות שאפשר לבחון

ד״ר ביל קריסי ממחיש את הקשרים במשפחה ובחצר. הוא מפרש את חסדו המהיר של הגי כהכרה במלכה עתידית אפשרית וטיפוח יחסה הטוב אליו. פסוק 9 מציין את טוב ליבו של הגי ואת מה שסיפק; החישוב הפנימי הוא פרשנותו של קריסי.

קריאות מסורתיות מדגישות השגחה, חיים יהודיים בגלות ושירות נאמן. קריאות ספרותיות שמות לב גם למי שמחזיק בכוח, לזהות המוסתרת ולמה שהמספר אינו אומר. נקודות המבט האלה יכולות להשתלב כשמבחינים בין מה שנצפה בטקסט לבין מסקנה.

שאלות לשיחה או למחשבה

- חייו של מי נעשו ממשיים יותר עבורכם בחוברת הזאת? איזה פרט נתן המקרא, ואיזה פרט הוסיף הקומיקס?
- ברגע ההכתרה, מה השתנה עבור אסתר? מה לא השתנה עבור שרי או הנשים האחרות?
- מה מלמד אותנו מתן הקרדיט למרדכי בידי אסתר על שימוש בהשפעה? כיצד זה יכול להיראות השבוע?

תגובה קטנה השבוע

מישהו שאשים לב אליו או אתמוך בו: _____

פעולה מעשית אחת שאעשה: _____

קריאות נוצריות נלוות למעוניינים: אל הרומים 12:15 ואל הפיליפים 2:3–4. המשיכו לחוברת 3 כשתהיו מוכנים; אין צורך לקרוא מראש לקראת השיחה הזאת.

מקורות לקריאה נוספת

מקרא: אסתר 2:5–23 והערות NLT המודפסות בחוברת, 2 גרסה .v2.14 קומיקס: המלכה הנסתרת והערות הלימוד הנלוות. פרשנות: שיעוריו של ד״ר ביל קריסי על אסתר, בניסוח מסכם המובחן מן הטקסט המקראי.

אסתר פרק 2 והערות (USCCB) | הערות NET Bible על אסתר | הארכאולוגיה של שושן (UNESCO) | יוון ופרס (Iranica) | נשים בפרס העתיקה (Iranica)